

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра надійності техніки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету
Ружи́ло З.В.
_____ 2021 р.

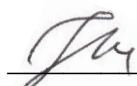

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри _____
надійності техніки _____

Протокол № 10 від “17” травня 2021 р.

Завідувач кафедри

 доц. Новицький А.В.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС ДИСЦИПЛІНИ

Нормування операцій технічного сервісу

Галузь знань	<u>13 «Механічна інженерія»</u>
Спеціальність	<u>133 «Галузеве машинобудування»</u>
ОПП	<u>«Технічний сервіс машин та обладнання сільськогосподарського виробництва»</u>
Факультет	<u>Конструювання та дизайну</u>
Розробник	<u>к.т.н., доц. Попик Павло Сергійович</u> <i>(посада, науковий ступінь, вчене звання)</i>

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра надійності техніки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету
конструювання та дизайну
Ружи́ло З.В.
_____ 2021 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри
надійності техніки
протокол № 10 від 17 травня 2021 р.
Завідувач кафедри
_____ Новицький А.В.

”РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП «Технічний сервіс машин
та обладнання сільськогосподарського
виробництва»
_____ Новицький А.В.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Нормування операцій технічного сервісу

Галузь знань	<u>13 «Механічна інженерія»</u>
Спеціальність	<u>133 «Галузеве машинобудування»</u>
ОПП	<u>«Технічний сервіс машин та обладнання сільськогосподарського виробництва»</u>
Факультет	<u>Конструювання та дизайну</u>
Розробник	<u>к.т.н., доц. Попик Павло Сергійович</u> <i>(посада, науковий ступінь, вчене звання)</i>

Київ 2021 р.

1. Опис навчальної дисципліни “Нормування операцій технічного сервісу”

Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	133 – Галузеве машинобудування	
Спеціалізація	Технічний сервіс машин та обладнання сільськогосподарського виробництва	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	1	
Семестр	1	
Начитка		
Лекційні заняття	15	
Практичні, семінарські заняття		
Лабораторні заняття	15	
Самостійна робота	90	
Екзамен	4	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	2	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – надати наукові засади та навчити майбутнього інженера (фахівця магістра) вміло проводити нормування операцій технологічних процесів технічного сервісу та забезпечувати довговічність, безвідмовність і зберігаємість сільськогосподарських машин, обладнання тваринницьких ферм при мінімальних витратах часу, матеріальних і трудових ресурсів.

Об’єктом вивчення дисципліни “Нормування операцій технічного сервісу” є: технологічні процеси ремонту машин та відновлення деталей с.г. техніки для сільськогосподарських підприємств, а предметом – закономірності зміни та забезпечення довговічності, працездатності, зберігаємість та ремонтпридатності в процесі експлуатації.

Завдання. В процесі вивчення дисципліни перед майбутніми магістрами ставляться наступні задачі:

- вивчити теоретичні основи ремонту сільськогосподарської техніки;
- оволодіти методикою проектування технологічних процесів з ремонту машин та відновлення деталей;
- засвоїти засади проектування технологічних процесів з ремонту машин та відновлення деталей із забезпеченням раціональних форм та методів організації виробництва;
- придбати практичні навички виконання типових ремонтних операцій з ремонту машин та відновлення деталей;
- оволодіти понятійним апаратом технічного нормування в машинобудуванні та машиноремонті;
- засвоїти навички вибору способу технічного нормування при ремонті машин та відновленні деталей робіт в залежності від типу виробництва;
- оволодіти навичками схематизації для розрахунку норм часу на технологічну операцію.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- вибирати та обґрунтовувати раціональні (оптимальні) методи, способи ремонту сільськогосподарської техніки, відновлення працездатності деталей;
- проектувати технологічні процеси ремонту машин і відновлення деталей;
- цілі технічного нормування в машинобудуванні та машиноремонті;
- принципову відмінність методів розрахунку норм часу при проектуванні типових ремонтних операцій з ремонту машин та відновлення деталей;
- структуру технічно обґрунтованої норми часу;
- математичні залежності для розрахунку норм часу технологічних операцій;
- методи розрахунку технологічної собівартості виробів;
- якісну залежність собівартості ремонту машин та відновлення деталей від їх конструктивних параметрів;

вміти: правильно розробляти і використовувати технічну ремонтну документацію, нормативи нормування технологічних операцій та процесів;

- вміло проводити технічну підготовку ремонтного виробництва, розробляти проекти створення нових та удосконалення перспективних операцій з ремонту машин та відновлення деталей, їх складових елементів;
- забезпечувати оперативне планування ремонтно-відновлювальних робіт;
- керувати ремонтним виробництвом із застосуванням сучасних, прогресивних форм та методів організації;
- проводити нормування технологічних операцій ремонту машин;
- проводити нормування технологічних операцій відновлення деталей машин;
- володіти прийомами пошуку і використання науково-технічної інформації.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

- **ЗК1.** Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;
- **ЗК2.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- **ЗК3.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- **ЗК4.** Здатність бути критичним і самокритичним;
- **ЗК7.** Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- **ЗК8.** Здатність приймати обґрунтовані рішення.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

- **ФК2.** Критичне осмислення передових для галузевого машинобудування наукових фактів, концепцій, теорій, принципів та здатність їх застосовувати для розв'язання складних задач галузевого машинобудування і забезпечення сталого розвитку;
- **ФК3.** Здатність створювати нові техніку і технології в галузі механічної інженерії.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної форми навчання

Назва змістовних модулів, тем	Кількість годин						
	денна форма						
	тижні	усього	у тому числі				
л			п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовний модуль 1. Технічне нормування операцій.							
Тема 1. Технологічні ТС та основи технічного нормування. Загальні положення.	1	14	2		2		10
Тема 2. Технічна норма часу технологічних процесів ТС та його структура.	1	19	2		2		15
Тема 3. Технологічні процеси верстатних і	1	16	2		4		10

ручних робіт та їх технічне нормування.							
Тема 4. Технологічні процеси ремонтних робіт та їх технічне нормування.	1	24	2		2		20
Разом за змістовим модулем 1		73	8		10		55
Змістовий модуль 2. Технічне нормування технологічного процесу механічної обробки.							
Тема 1. Технологічні процеси ремонту обладнання технічного сервісу та їх технічне нормування.	1	19	2		2		15
Тема 2. Технологічні процеси способів зварювання та наплавлення деталей та їх технічне нормування.	1	14	2		2		10
Тема 3. Технологічні процеси відновлення деталей гальванічними покриттями та їх технічне нормування.	1	14	2		2		10
Разом за змістовим модулем 2		47	6		6		35
Всього годин		120	14		16		90

4. Теми лекційних занять.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Технологічні ТС та основи технічного нормування. Загальні положення.	2
2	Технічна норма часу технологічних процесів ТС та його структура.	2
3	Технологічні процеси верстатних і ручних робіт та їх технічне нормування.	2
4	Технологічні процеси ремонтних робіт та їх технічне нормування	2
5	Технологічні процеси ремонту обладнання технічного сервісу та їх технічне нормування	2
6	Технологічні процеси способів зварювання та наплавлення деталей та їх технічне нормування	2
7	Технологічні процеси відновлення деталей гальванічними покриттями та їх технічне нормування.	2

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
M1.	Технічне нормування ремонтних (ручних) робіт.	
1.	Нормування слюсарних робіт.	2
2.	Нормування зварювальних робіт.	2
3.	Нормування розбирально-складальних робіт.	2
4.	Нормування робіт по ремонту і ТО машин та обладнання.	2
M2.	Технічне нормування верстатних операцій.	
5.	Нормування токарних, фрезерних і свердлильних операцій.	2
6.	Нормування шліфувальних операцій.	2
7.	Нормування розточувальних операцій.	2
8.	Нормування гальванічних робіт.	2

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

Перелік контрольних питань

1. Поняття і структура виробничого і технологічного процесів ремонту машин.
2. Завдання і методи технічного нормування.
3. Розбирання машин: норми часу, обладнання, оснастка та інструмент.
4. Технічне нормування ремонтних робіт.
5. Діагностування і дефектація деталей: задачі, способи, технологічна послідовність, сортування і комплектування.
6. Класифікація затрат робочого часу.
7. Структура норми часу.
8. Складання машин: задачі, вимоги, норми часу, способи, обладнання.
9. Обкатка і випробування машин: задачі, обладнання, матеріали, режими.
10. Охарактеризуйте основні методи нормування ремонтних робіт.
11. Дослідно-статистичний метод нормування ремонтних робіт.
12. Розрахунково-аналітичний метод нормування.
13. Штучний і штучно-калькуляційний час.
14. Нормування основного часу.
15. Нормування оперативного часу.
16. Нормування допоміжного часу.
17. Нормування додаткового часу.

18. Які види робіт входять до основного часу часу в складі норми часу при відновленні деталей?
19. Які види робіт входять до підготовчо-заключного часу в складі норми часу при відновленні деталей?
20. Які види робіт входять до допоміжного часу в складі норми часу при відновленні деталей?
21. Які види робіт входять до додаткового часу в складі норми часу при відновленні деталей?
22. Нормування робіт на металорізальних верстатах.
23. Нормування верстатних робіт.
24. Які складові частини норм часу?
25. Наведіть формулу розрахунку для обчислення штучно-калькуляційного часу $T_{шк.}$.
26. Наведіть формулу розрахунку норми штучно-калькуляційного часу $T_{шк.}$ на складання виробу.
27. Дайте визначення поняттю технологічної операції та її елементів.
28. Яке призначення у класифікації затрат робочого часу і зміст кожної категорії затрат робочого часу ?
29. В чому особливість класифікації часу роботи обладнання?
30. Який час називається неперекриваемим робочим часом?
31. Які затрати робочого часу відносяться до нормуємих затрат?
32. Нормування зварювальних робіт.
33. Нормування слюсарних робіт.

8. Методи навчання.

- 1) Словесні:
  - лекції;
- 2) Наочні:
  - слайди, відео, наочний матеріал (деталі, схеми, стенди).
- 3) Практичні:
  - лабораторні роботи;
  - навчальна та виробнича практика;
  - самостійна робота.

9. Форми контролю.

- контрольна робота;
- модульна контрольна робота;
- залік;
- екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371).

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

11. Методичне забезпечення

- підручники та посібники;
- методичні вказівки для виконання лабораторних робіт;
- стенди, плакати;
- обладнання та різні пристосування.

12. Рекомендована література

Основна література

1. Карабиньош С.С. Дефекты. Повреждения деталей. Методы их определения. - Германия, Книга, Ламберт, 2013. - 89 с.
2. Ремонт машин / Н.Ф. Тельнов та ін.: За ред. Н.Ф. Тельнова. – М.: Агропромиздат, 1992. - 364 с.
3. Ремонт сільськогосподарської техніки. Довідник. За ред. О.І. Сідашенка. О.А.Науменка. - К.: Урожай, 1992. - 340 с.
4. А.П. Смелов и др. Курсовое и дипломное проектирование по ремонту машин - М.: Агропромиздат. 1991. - 274 с.
5. Ремонт дизельних двигунів. Довідник. За редакцією Єрмолова Л.С. – К.: Урожай, 1991. - 286 с.
6. Практикум по ремонту машин / О.І. Сідашенко. О.А. Науменко.; За ред. О.І. Сідашенка - Харків.: Прапор, 1992. - 380 с.
7. Техническое обслуживание, ремонт и хранение автотракторных средств – К: Вища школа, 1992 - 244 с.
8. Молодык Н.В., Зепкин А.С. Восстановление деталей машин. Справочник - М.: Машиностроение, 1989. - 280 с.
9. Авдеев М.А. и др. Технология ремонта машин и оборудования - М.: Агропромиздат, 1986. - 460 с.
10. Техническое нормирование операции механической обработки деталей: Учебное пособие / М.М. Морозов. И.И. Гузеев. С.А. Фадюшин. - Челябинск: ЮУрГУ, 2003. - 65 с.
11. Плаксов В.А., Фільштейн Л.М. Нормування праці у машинобудуванні.- Кіровоград: КІСГМ, 1993.- 60с.

12. Плаксов В.А., Фильштейн Л.М. Нормирование труда на предприятии. - Кировоград: КИСГМ, 1992. - 124 с.
13. Плаксов В.А. Якість і нормування праці. - К.: Література України, 1982. - 140 с.
14. Типовые нормы времени на ремонт автомобилей в сельском хозяйстве. - М.: «Колос», 1978.- 178 с.
15. Карабиньош С.С., Зужило З.В. Ремонт машин и оборудования. - Германия, Саабрюкен, Ламберт, 2014. - 149 с.
16. Технология машиностроения: В 2т. Т.1 Основы технологии машиностроения: Учебник для вузов / В. М. Бурцев, А. С. Васильев, А. М. Дальский и др.; Под. ред. Г. Н. Мельникова. – М.: Изд-во МГТУ им. Н. Э. Баумана, 1999. - 564 с.
17. Технология машиностроения: В 2 кн. Кн.1. Основы технологии машиностроения: Учеб. пособ. для вузов /Э.Л. Жуков, И.И. Козарь, С.Л. Мурашкин и др.; Под ред. С.Л. Мурашкина. М.: Высш. шк., 2003. - 278 с
18. Ремонт машин / О.І. Сідашенко, О.Н. Науменко, А.Я. Поліський та ін.; За ред. О.І. Сідашенка – К.: Урожай, 2014. - 600 с.

Додаткова література

1. Єрьюменко, В. О. Основи нормування праці: навч. Посібник [Текст] / В.О. Єрьюменко, В.С. Рижиков, Г.О. Коваленко. – К.: ТОВ «Видавництво «Дельта», 2006. - 288 с.
2. Коваленко, Г. О. Конспект лекцій з курсу «Технічне нормування» для студентів економічних спеціальностей [Текст] / Г.О. Коваленко. – Краматорськ: ДДМА, 2002. - 87 с.
3. Нормування праці : підручник [Текст] / В. М. Абрамов, В. М. Данюк, А. М. Гриненко, А. М. Колот, В. І. Чернов / за ред. В. М. Данюка і В. М. Абрамова. – К., 1995. - 208 с.
4. Организация, нормирование и оплата труда : учеб. Пособие [Текст] / Под общий ред. А. С. Головачева. – Минск: Новое знание, 2007. - 603 с.
5. Пашуто, В.П. Организация и нормирование труда на предприятии [Текст] / В.П. Пашуто. – Минск : Новое знание, 2002. - 319 с.
6. Типовые нормы времени на ремонт автомобилей в сельском хозяйстве. - М.: «Колос», 1978.- 178 с.
7. Пашуто, В. П. Организация, нормирование и оплата труда на предприятии : учебно-практическое пособие [Текст] / В. П. Пашуто. – М.: КНОРУС, 2007. - 320 с.
8. Практикум по ремонту машин / О.І. Сідашенко. О.А. Науменко.; За ред. О.І. Сідашенка - Харків.: Прапор, 1992. - 380 с.
9. Справочник технолога – машиностроителя. В 2 – х т. / Под. ред. А. Г. Косиловой и Р. К. Мещерякова. – М.: Машиностроение, 1985. - Т.1 - 656 с., Т.2 - 496 с

10. Технология машиностроения: В 2 кн. Кн.2. Производство деталей машин: Учеб. пособ. для вузов / Э.Л. Жуков, И.И. Козарь, С.Л. Мурашкин и др.; Под ред. С.Л. Мурашкина. М.: Высш. шк., 2003. - 295 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Опорний конспект лекцій та система презентацій в електронному вигляді <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1953>

2. Інформаційний сайт <http://faculty3.khai.edu/ru/site/avtomatizirovannoe-upra.html>

3. Інформаційний сайт http://ac.opu.ua/speciality/kompjuterno-integrovani_tehnologichni_procesy_i_vyrobnytva/

4. Інформаційний сайт http://uchebnikionline.com/informatika/informatsiyni_tehnologiyi_ta_modelyuvannya_biznes-protsesiv_-_tomashevskiy_om/struktura_informatsiynoyi_tehnologiyi_dek